

ENERGIEKAMER

Aan

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en
Innovatie
De heer drs. M.J.M. Verhagen
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

per post per fax

Datum

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage(n)

ETM/EM/ 12043576

104132/2.B1357

1

30 MEI 2012

Onderwerp

UHT verzamelwetsvoorstel wijziging Elektriciteitswet 1998 en Gaswet

Geachte heer Verhagen,

Onder verwijzing naar de brief van mevrouw drs. B. Westgren van 5 april jongstleden met het verzoek om een uitvoerings- en handhavingstoets (hierna: UHT) uit te voeren, bericht ik u namens de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) als volgt.

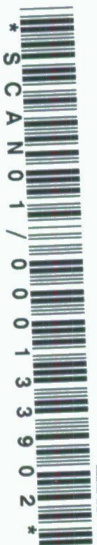
Graag wil ik u danken voor het toezenden van het conceptwetsvoorstel (hierna: het voorstel) tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998, de Gaswet en de Warmtewet. In deze brief vindt u de resultaten van het onderzoek van de Raad naar de uitvoerbaarheid¹ en handhaafbaarheid² van het voorstel. Daarbij is uitgegaan van de laatste versie van het voorstel, zoals dat op ambtelijk niveau is toegezonden op woensdag 16 mei jongstleden.

Doel van het voorstel is om de Elektriciteitswet 1998, de Gaswet en de Warmtewet op enkele punten te wijzigen naar aanleiding van het Energierapport 2011 alsmede enkele overige ontwikkelingen, waaronder uitspraken van het College van Beroep voor het bedrijfsleven over de definitie van de 'aansluiting' en de vergoeding van kosten die netbeheerders voor invoeding uit decentrale opwekking maken, alsmede de motie van Jansen c.s. over saldering en certificering van duurzame energie.³

¹ Onder uitvoerbaarheid verstaat de Raad de beoogde uitvoerbaarheid voor de sector en voor de toezichthouder.

² Onder handhaafbaarheid verstaat de Raad de beoogde handhaafbaarheid voor de toezichthouder.

³ Uitspraken van 30 december 2010, LJN BP1763 en 16 december 2011, LJN BU7936, en Kamerstukken II, 2010/11, 29 023, nr. 93.

Het voorstel betreft de onderwerpen gaskwaliteit, zelflevering, tariefregulering, een nieuwe wettelijke taak voor netbeheerders om netten te beschermen tegen mogelijke invloeden van buitenaf (hierna: de nieuwe beschermingstaak), de certificering van duurzame energie en de definities van de 'aansluiting' en 'directe lijn'.

Resultaat uitvoerings- en handhavingstoets

De Raad komt op grond van de ex ante analyse van het voorstel tot de conclusie dat dit uitvoerbaar en handhaafbaar is voor de onderwerpen gaskwaliteit, zelflevering, tariefregulering, certificering van duurzame energie en de wijziging in de definitie van het begrip 'aansluiting'. De Raad is verheugd met de aanpassing van de bepaling in de Elektriciteitswet 1998 die betrekking heeft op het transporttarief (artikel 29) en de wijzigingen in de definitie van het begrip 'aansluiting', aangezien daarmee knelpunten in de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid worden weggenomen.

Ten aanzien van de nieuwe beschermingstaak acht de Raad het voorstel vooralsnog echter minder goed uitvoerbaar en handhaafbaar. Indien het toezicht op het soort maatregelen dat netbeheerders moeten nemen ter bescherming van hun netten tegen invloeden van buitenaf bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: NMa) wordt belegd – wat het geval is als dit niet van het generieke NMa-toezicht op de naleving van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet wordt uitgezonderd – leidt dat bovendien tot een nieuwe toezichtstaak waarvoor op dit moment binnen de NMa de benodigde expertise en capaciteit ontbreken.

De voorgestelde wijziging in de definitie van het begrip 'directe lijn' reduceert naar het oordeel van de Raad een belangrijk deel van de uitvoerings- en handhavingproblemen die dreigen, indien de definitie van kracht wordt die bij amendement in het wetsvoorstel tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet inzake de implementatie van richtlijnen en verordeningen op het gebied van elektriciteit en gas is opgenomen (hierna: het implementatiewetsvoorstel 32 814). De Raad verwelkomt om die reden de voorgestelde aanpassing. Niettemin voorziet de Raad een aantal knelpunten voor de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid die met de voorgestelde wijziging van deze definitie niet worden weggenomen. Deze knelpunten leiden tot een verhoging van de werklast van de NMa.

Ten slotte merkt de Raad specifiek op dat hij de verplichting die het voorstel introduceert om in de methode voor de regulering van de tarieven van netbeheerders rekening te houden met een redelijk rendement op investeringen, in de huidige regulering reeds toepast. Deze verplichting ligt immers ook besloten in Europese regelgeving.⁴

Hieronder is een aantal inhoudelijke adviezen opgenomen die de werking van het voorstel naar de mening van de Raad verder zullen verbeteren. Deze adviezen zien op:

1. de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid van de nieuwe beschermingstaak; en

⁴ Zie o.m. artikel 13 van de huidige Gasverordening (EG) nr. 715/2009 ("waarbij tevens wordt gelet op de nodige winst op de investeringen"/"an appropriate return on investments").

2. de voorgestelde wijziging van de definitie van een directe lijn.

Ad 1. De nieuwe beschermingstaak

Het voorstel brengt een nieuwe taak voor de netbeheerders met zich; deze dienen hun netten te beschermen tegen mogelijke invloeden van buitenaf.⁵ Het toezicht op deze taak zal worden uitgeoefend door de NMa, die volgens de toelichting op het voorstel daarbij dient samen te werken met het Staatstoezicht op de Mijnen. In de toelichting bij het voorstel is vervolgens opgemerkt dat de wijze waarop netbeheerders invulling moeten geven aan de wettelijke verplichting om zorg te dragen voor bescherming, wordt uitgewerkt en vastgelegd in de zogenoemde 'NTA 8120', waarin algemene specificaties zijn opgenomen voor het optimaal beheren van de (externe) veiligheid, kwaliteit en capaciteit van het elektriciteits- en gasnetbeheer.

De Raad merkt in de eerste plaats op dat het toezicht op het soort beschermingsmaatregelen niet binnen de bestaande expertise van de NMa valt. Die expertise bestaat immers in economisch en financieel toezicht op netbeheerders, toezicht op de kwaliteit en daaraan gerelateerde veiligheid van de netten en toezicht op de naleving van consumentenbeschermende voorschriften. De NMa beschikt echter niet over de expertise die nodig is om te beoordelen of bijvoorbeeld de omheining van een transformatorstation adequaat is om dit te beschermen tegen een terroristische aanslag. Het toezicht op het soort beschermingsmaatregelen behoort naar het oordeel van de Raad bovendien niet tot de taken die op basis van Europese regelgeving exclusief zijn voorbehouden aan de NMa als nationale regulerende instantie op de energiemarkt. De Raad geeft u daarom in overweging om het toezicht op de beschermingstaak uit te zonderen van het NMa-toezicht. De NMa voert hierover reeds op ambtelijk niveau overleg met medewerkers van uw ministerie.

Ten tweede merkt de Raad op dat de NTA 8120 is gebaseerd op zelfregulering door de netbeheerders. Het gaat hier immers om vrijwillige afspraken die onder meer zijn gericht op kwaliteitsbeheersing, en waarin richtlijnen zijn gegeven met betrekking tot een veiligheidsmanagementsysteem. In tegenstelling tot hetgeen in de toelichting hierover is opgemerkt, bevat de NTA 8120 echter geen normen voor de te treffen veiligheidsmaatregelen. Als gevolg hiervan ontbreken concrete toetsingscriteria aan de hand waarvan bepaald kan worden of een netbeheerder voldoende maatregelen heeft getroffen ter bescherming van zijn netten tegen mogelijke invloeden van buitenaf. Dit zal het toezicht op deze taak en eventuele handhaving ernstig bemoeilijken.⁶ Voorts ontbreekt een bevoegdheid voor de Raad tot het opleggen van een boete en roept het voorstel vragen op ten aanzien van de bevoegdheid van zowel de Minister als de Raad om een bindende aanwijzing te geven.

Mocht het toezicht op de nieuwe beschermingstaak op basis van de huidige generieke toezichtsbepalingen in de Elektriciteitswet 1998 en de Gas bij de NMa worden belegd, dan

⁵ Zie artikel I, onderdeel D, onder 1, en artikel II, onderdeel C, onder 5, van het voorstel.

⁶ Zie tevens hetgeen hierover is opgemerkt in het document 'Evaluatie Elektriciteitswet 1998 en Gaswet, Eindverslag', NMa, april 2012, pag. 98, 99 en 105.

adviseert de Raad kortom om in het wetsvoorstel of in onderliggende regelgeving alsnog een concrete norm met betrekking tot de beschermingstaak op te nemen, waardoor helder is hoe de netbeheerder zijn nieuwe taak dient uit te voeren. Ook beveelt hij aan deze taak toe te voegen aan de huidige opsomming in de wetsartikelen die zien op het opleggen van een boete door de Raad, alsmede om in de toelichting nader in te gaan op de verhouding tussen de bevoegdheid van de Minister om een bindende aanwijzing te geven en de bevoegdheid van de Raad om een bindende aanwijzing te geven of een last onder dwangsom op te leggen.

Ad 2. Voorgestelde wijziging in de definitie van "directe lijn"

Het voorstel wijzigt de definitie van het begrip 'directe lijn', welke definitie met het geamendeerde⁷ en nu bij de Eerste Kamer aanhangige implementatiewetsvoorstel 32 814 in nationale wetgeving wordt geïntroduceerd. Deze wijziging vergroot de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid in belangrijke mate. De Raad adviseert daarom om deze wijziging op hetzelfde moment in werking te laten treden als de bepalingen ten aanzien van de directe lijn in het implementatiewetsvoorstel 32 814. Teneinde knelpunten in de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid te voorkomen, acht de Raad een verdere aanscherping van de definitie evenwel wenselijk. Het verdient daarbij naar de mening van de Raad aanbeveling om zo nauw mogelijk aan te sluiten bij de definiëring van het begrip 'directe lijn' in de Europese regelgeving, waarin dit begrip zijn oorsprong vindt.

Met het begrip 'directe lijn' wordt in de Europese regelgeving geduid op een elektriciteitslijn of gasleiding die een geïsoleerde productielocatie met een geïsoleerde afnemer verbindt, of een producent en een leverancier met elkaar verbindt om hun eigen vestigingen, dochterondernemingen en in aanmerking komende afnemers direct te bevoorraden.⁸ De definitie van het begrip 'directe lijn' die bij amendement in het implementatiewetsvoorstel 32 814 is opgenomen, wijkt hier in belangrijke mate van af. Dat is onder meer het geval doordat in die definitie niet gesproken wordt van een verbinding met een productielocatie of –installatie, maar met een 'producent'.

Deze afwijking brengt het risico met zich dat de reikwijdte van het begrip 'directe lijn' in praktijk breder wordt dan beoogd. Dit risico is naar het oordeel van de Raad reëel, nu een directe lijn een regelvrije zone wordt. De Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet stellen aan het beheer van directe lijnen immers geen wettelijke eisen. De NMa heeft bovendien geen bevoegdheden om de tarieven en voorwaarden op een directe lijn te reguleren of toezicht op kwaliteit en veiligheid te houden. In de Memorie van Antwoord bij het implementatiewetsvoorstel 32 814 merkt u dan ook terecht op dat aangeslotenen op een directe lijn geen bescherming genieten van een gereguleerd stelsel van tarieven en voorwaarden.⁹

⁷ Kamerstukken II, 2011/12, 32 814, nr. 18, p.4.

⁸ Artikel 2, onderdeel 15, van de Derde Elektriciteitsrichtlijn (2009/72/EG) en artikel 2, onderdeel 18, van de Derde Gasrichtlijn (2009/73/EG).

⁹ Kamerstukken I, 2011/12, 32 814, nr. C, p. 5-7.

In dit verband is van belang dat elke situatie die voldoet aan de definitie van een directe lijn, van rechtswege deze status heeft. De verplichte melding van een directe lijn, waarin artikel 9h van de Elektriciteitswet 1998 respectievelijk artikel 39h van de Gaswet (na inwerkingtreding van het implementatiewetsvoorstel 32 814) voorziet, is immers niet constitutief voor het ontstaan van een directe lijn. Dit brengt mee dat er geen besluit wordt genomen waaruit blijkt welke verbindingen of leidingen als directe lijn worden aangemerkt, en dat tegen het ontstaan van directe lijnen geen rechtsbescherming open staat. Wel kan in bijvoorbeeld een geschil- of handhavingsprocedure bij de NMa discussie ontstaan over de vraag of een lijn als net of directe lijn gekwalificeerd moet worden. Gelet hierop acht de Raad een scherpe definitie van het begrip 'directe lijn' wenselijk om de reikwijdte van zijn regulerende taak en toezichtstaak te kunnen bepalen.

Met onderhavig voorstel wordt aan deze wens tegemoet gekomen, doordat het onderscheid tussen het begrip 'directe lijn' en het begrip 'net', alsmede het onderscheid tussen afnemer op een net en aangeslotene op een directe lijn wordt verduidelijkt. Tevens wordt vastgelegd dat er een productie-installatie op de lijn moet zitten, waarmee oneigenlijk gebruik van het begrip wordt voorkomen en de effectiviteit daarvan wordt vergroot.¹⁰ Het toevoegen van een bepaling over de facturering en inning van de systeemdiententarieven vereenvoudigt de uitvoering van deze taak door de landelijke netbeheerder. De wijzigingen die zijn voorgesteld vergroten dus de uitvoerbaarheid, de handhaafbaarheid en effectiviteit van de bepalingen over de directe lijn in belangrijke mate.

Tegelijkertijd constateert de Raad dat ook de door dit voorstel aangepaste definitie van een 'directe lijn' nog blijft verschillen van de definitie in de Europese regelgeving.¹¹ Dit verschil kan leiden tot uitvoerings- en handhavingsproblemen, met name als marktpartijen zich verzetten tegen het aanmerken van een verbinding als directe lijn wanneer zij nadelig getroffen worden door het reguleringsvrije karakter van de directe lijn. Mogelijk beroepen verzoekers zich daarbij op de rechtstreekse werking van de Europese richtlijnen. De Raad zal in dat geval gedwongen zijn zich uit te spreken over de verenigbaarheid van de nationale wettelijke bepalingen over directe lijnen met de richtlijnen. De aangepaste definitie is bovendien op enkele punten nog voor meerdere interpretaties vatbaar als gevolg van enkele definitieproblemen. De definitieproblemen zijn

¹⁰ Uitgaande van de definitie zoals die op basis van het amendement Leege in het implementatiewetsvoorstel 32 814 is opgenomen, was het niet nodig dat er een productie-installatie op de directe lijn zit aangesloten. Daardoor kunnen er directe lijnen ontstaan waarmee een producent energie doorlevert aan zakelijke afnemers, zonder dat er sprake is van enige vorm van productie op de verbinding. Daarnaast zouden ook vele private netten kwalificeren als directe lijn.

¹¹ De definitie in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, van de Elektriciteitswet 1998 respectievelijk artikel 1, eerste lid, onderdeel a, van de Gaswet, zoals geformuleerd in het implementatiewetsvoorstel 32814, lijkt ruimer te zijn dan de definitie in de Europese richtlijnen. Hierdoor kan worden gesteld dat (een deel van) de directe lijnen die binnen de voorgestelde wettelijke definitie vallen, feitelijk kwalificeren als distributiesysteem als bedoeld in de richtlijnen.

toegelicht in de bijlage bij deze brief en voorzien van suggesties voor verbetering. In het verlengde hiervan heeft de Raad ook enkele andere technische opmerkingen in de bijlage opgenomen.

Tot slot wordt opgemerkt dat dit voorstel geruime tijd na het implementatiewetsvoorstel 32 814 in werking zal treden. Dit betekent dat een aantal verbindingen alleen in de periode tussen de inwerkingtreding van beide wetsvoorstellen als directe lijn kwalificeert. Dit geldt bijvoorbeeld voor directe lijnen die rechtstreeks zijn aangesloten op een net, en niet via de installatie van een aangeslotene. De mogelijke tijdelijke kwalificatie als directe lijn brengt veel onzekerheid met zich mee. Het leidt bovendien tot onnodige uitvoeringslasten voor netbeheerders en de NMa, omdat de technische eisen aan een aansluiting van een directe lijn op een net diverse codewijzigingen vergen. Dit is onwenselijk. De Raad verzoekt daarom de inwerkingtreding van bepalingen inzake de directe lijn, zoals die zijn opgenomen in het implementatiewetsvoorstel 32 814, samen te laten vallen met de inwerkingtreding van de wijzigingen die onderhavig voorstel daarin aanbrengt.

Advies

De Raad verzoekt op grond van het voorgaande om de definitie van directe lijnen in te perken en in overeenstemming te brengen met de Europese richtlijnen, met het oog op de handhaafbaarheid van de regeling. Voorts verzoekt de Raad om de inwerkingtreding van de bepalingen inzake de directe lijn die zijn opgenomen in het implementatiewetsvoorstel 32 814 samen te laten vallen met de inwerkingtreding van de wijzigingen die onderhavig voorstel daarin aanbrengt. Daarnaast verzoekt de Raad u om de voorstellen in de bijlage ten aanzien van de definitieproblematiek en enkele technische punten over te nemen.

Benodigde capaciteit

Tot slot is de Raad nagegaan welke consequenties het voorstel heeft voor de benodigde personele capaciteit. De Raad verwacht dat het toezicht op de nieuwe beschermingstaak extra personele capaciteit vergt. Daarnaast verwacht de Raad een toename van het aantal handhavingsverzoeken in verband met de introductie van het begrip 'directe lijn' in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Hoewel onderhavig voorstel een aantal dreigende knelpunten in de uitvoering en handhaving van de regeling inzake directe lijnen beperkt of wegneemt, voorziet de Raad desalniettemin een extra behoefte aan personele capaciteit. Dit wordt hieronder toegelicht.

Het toezicht op de nieuwe beschermingstaak vereist als gezegd specifieke kennis met betrekking tot externe dreigingen voor de gas- en elektriciteitsvoorziening, de potentiële gevolgen van deze externe dreigingen en de maatregelen om deze externe dreigingen het hoofd te kunnen bieden. De Raad merkt op dat deze specifieke kennis momenteel niet aanwezig is en zal moeten worden aangetrokken. Gelet hierop, alsmede gelet op het vooralsnog ontbreken van een duidelijk toetsingskader, kan de Raad op dit moment niet goed inschatten welke middelen benodigd zijn om de extra toezichtstaak te kunnen uitvoeren. Wanneer bekend is of u naar aanleiding van de opmerkingen in deze brief aanleiding ziet om het voorstel aan te passen en, zo ja, tot welke aanpassingen dat leidt, zal de Raad dit nader onderzoeken en u daarover informeren.

De uitvoering van de bepaling inzake de directe lijn brengt relatief weinig uitvoeringslasten met zich. De verwachte werkzaamheden zijn beperkt tot de ontvangst van elke melding, controle op compleetheid, terugkoppeling aan de melder, het opnemen van de melding in een register en het – indien nodig – wijzigen van een melding. De NMa zal hiervoor een openbaar register op internet opzetten en, om de melding zo soepel mogelijk te laten verlopen, een beleidsregel opstellen over de op te leveren informatie bij melding. De handhavinglasten zijn afhankelijk van het aantal handhavingverzoeken dat bij de NMa wordt ingediend en de afbakening van het begrip directe lijn. Zolang onderhavig voorstel nog niet in werking is getreden, verwacht de NMa een fors aantal handhavingverzoeken die samenhangen met de kwalificatie van een verbinding als directe lijn of als net. De Raad verwacht in totaal circa 5 fte voor nodig te hebben in het eerste jaar na inwerkingtreding van het implementatiewetsvoorstel 32 814. Dit zal geleidelijk dalen naar 0,6 fte structureel vanaf het vijfde jaar na inwerkingtreding.

Indien onderhavig voorstel tegelijk met het implementatiewetsvoorstel 32 814 in werking treedt, verwacht de NMa dat de handhavinglasten in de eerste jaren beduidend lager zullen liggen (2 à 3 fte) en structureel circa 0,3 fte zullen bedragen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Wij vernemen graag van u wanneer uw ministerie deze brief zal publiceren conform hetgeen daarover is afgesproken in artikel 18, tweede lid, van het RelatiestatuuT EL&I-NMa.

Uiteraard is de Raad graag bereid tot nader overleg over de inhoud van deze brief en de bijlagen. U kunt hiervoor contact laten opnemen met Vincent Lindijer, bereikbaar onder telefoonnummer (070) 330 3521. Bij een eventuele schriftelijke reactie wordt u verzocht om te refereren aan kenmerk 104132/2.B1357.

Hoogachtend,

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze,

Chris Fonteyn

Voorzitter van de Raad van Bestuur

BIJLAGE 1 – OVERIGE INHOUDELIJKE ADVIESOPMERKINGEN BIJ VOORGESTELDE AANPASSING VAN DE DEFINITIE VAN DIRECTE LIJNEN

De Raad vraagt hieronder uw aandacht voor een aantal andere uitvoeringsproblemen in verband met de definiëring van het begrip 'directe lijn', in aanvulling op de gesignaleerde problemen in de brief.

'Met tussenkomst van een leverancier'

De zinsnede 'met tussenkomst van een leverancier' in de definitie van een directe lijn in het implementatiewetsvoorstel 32 814 roept eveneens vragen op. Deze zinsnede staat niet in artikel 2, onderdeel 15, van de Derde Elektriciteitsrichtlijn (2009/72/EG) en artikel 2, onderdeel 18, van de Derde Gasrichtlijn (2009/73/EG). Wel kan volgens het tweede onderdeel van de definitie in de Derde Elektriciteitsrichtlijn een lijn die een producent en een leverancier met elkaar verbindt om hun eigen vestigingen, dochterondernemingen en in aanmerking komende afnemers¹² te kunnen bevoorraden, ook een directe lijn zijn. Daarmee lijkt de reikwijdte van dit onderdeel van de Europese definiëring van het begrip directe lijn echter beperkter dan het tweede onderdeel van de definiëring van het begrip in het implementatiewetsvoorstel 32 814. Dit verschil roept vragen op over de interpretatie van het tweede onderdeel van de definitie in het implementatiewetsvoorstel 32 814, die de uitvoering en de handhaving van de bepalingen inzake directe lijnen zullen bemoeilijken. Gelet hierop beveelt de Raad aan het tweede onderdeel van de definitie van het begrip *directe lijn* zo aan te passen, dat duidelijk wordt dat de kwalificatie van een lijn als directe lijn beperkt is tot de situaties bedoeld in de Europese richtlijnen.

'Installatie'

Het is mogelijk dat met de huidige definitie van een directe lijn, een installatie van een aangeslotene onderdeel wordt van de aansluiting. De Raad licht dit hierna toe. Een directe lijn zal naar verwachting moeten worden aangemerkt als een onroerende zaak. Gegeven de definitie van aansluiting in artikel 1, eerste lid, onderdeel b van de Elektriciteitswet 1998 respectievelijk artikel 1, eerste lid, onderdeel b van de Gaswet, betekent dit dat een directe lijn (via de installatie) is aangesloten op het net. Daarmee gaat de installatie onderdeel uitmaken van de aansluiting. De gevolgen hiervan zijn verstrekkend. Zo zouden netbeheerders hierdoor verantwoordelijk worden voor het beheer van de installatie, moeten netbeheerders beschikken over de economische eigendom van de installatie en zou de eigenaar van een directe lijn moeten betalen voor de aansluiting van de directe lijn op het net. Dit laatste betekent tevens dat er in de technische codes voorwaarden moeten worden opgenomen waaraan een dergelijke aansluiting moet voldoen. Het is tot slot de vraag of de definitie zoals die volgens staande jurisprudentie geldt ('het net begint waar de installatie ophoudt en vice versa') met de introductie van een directe lijn nog wel opgaat. Om te voorkomen dat er lange tijd onduidelijkheid bestaat over de afbakening van het begrip 'installatie', is het aan te bevelen om ook het begrip 'installatie' nu in de wetten te definiëren.

¹² Dat wil zeggen: afnemers die vrij zijn om een leverancier te kiezen, zie artikel 2, onderdeel 12 van de Derde Elektriciteitsrichtlijn en artikel 2, onderdeel 28, van de Derde Gasrichtlijn.

'Verbruiker'

In artikel 1, onderdeel ar, van de Elektriciteitswet 1998 respectievelijk artikel 1, eerste lid, onderdeel an, van de Gaswet wordt gesproken over 'verbruiker'. Met deze term wordt een aangeslotene op een directe lijn bedoeld. In het energierecht, meer specifiek in de codes, wordt de term 'verbruiker' echter reeds gebruikt om een aangeslotene op het net die energie daarvan onttrekt aan te duiden. Hiermee kan op eenvoudige wijze onderscheid worden gemaakt tussen afnemers die energie invoeden op en afnemers die energie onttrekken van het net. Ingevolge artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van de Elektriciteitswet 1998 is een afnemer immers een ieder die beschikt over een aansluiting op een net;¹³ dit kan een aansluiting zijn die wordt benut voor zowel het verbruik als het invoeden van elektriciteit. Om uitvoerings- en handhavingsproblemen te voorkomen, is het aan te bevelen de term 'verbruiker' in de definitie van directe lijn te vervangen. Hierbij kan in overweging worden genomen om aan te sluiten bij de zinsnede die in artikel 2, onderdeel 15, van de Derde Elektriciteitsrichtlijn wordt gehanteerd, te weten 'in aanmerkingkomende afnemers'. In dit verband merkt de Raad op dat onduidelijk is of verbruikers die worden beleverd via een directe lijn onder de (Europese) definitie van 'afnemer'¹⁴ vallen en daarmee of de voorgestelde regeling omtrent directe lijnen in overeenstemming is met de minimumeisen in de richtlijnen.¹⁵

'Melding directe lijn'

De producent is op grond van artikel 9h van de Elektriciteitswet 1998 respectievelijk artikel 39h van de Gaswet verplicht om de directe lijn te melden bij de NMa. De Raad adviseert om dit te wijzigen naar de (economisch) eigenaar van de directe lijn. Dit sluit aan bij de huidige wetssystematiek waarin de eigenaar van een net een netbeheerder aanwijst of een ontheffing voor een gesloten distributiesysteem aanvraagt.

'Inning en facturering van het systeemdienstentariaf'

De producent wordt op grond van onderhavig wetsvoorstel verantwoordelijk voor de inning en facturering van het systeemdienstentariaf. Deze keus is begrijpelijk, gegeven het feit dat de producent ook verplicht is om de directe lijn te melden bij de NMa. Indien, zoals hierboven is voorgesteld, de meldplicht verschuift naar de (economisch) eigenaar van de directe lijn, dan adviseert de Raad om ook de inning en facturering van het systeemdienstentariaf te beleggen bij de (economisch) eigenaar van de directe lijn.

¹³ Op grond van artikel 1, eerste lid, onderdeel o, van de Gaswet is een afnemer een persoon met een aansluiting op een gastransportnet.

¹⁴ Uit artikel 2, zevende tot en met negende lid, van de Derde Elektriciteitsrichtlijn en artikel 2, vierentwintigste, zevenentwintigste en negenentwintigste lid, van de Derde Gasrichtlijn blijkt dat afnemers, anders dan in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet, zijn gedefinieerd als natuurlijke of rechtspersonen die elektriciteit respectievelijk gas kopen voor eigen verbruik of voor wederverkoop.

¹⁵ Zo schrijven de richtlijnen bijvoorbeeld voor dat afnemers binnen drie weken van leverancier kunnen veranderen, zie artikel 3, vijfde lid, van de Derde Elektriciteitsrichtlijn en artikel 3, zesde lid, van de Derde Gasrichtlijn.

'Berekening systeemdiententarium'

De wijze waarop het systeemdiententarium wordt berekend is vastgelegd in hoofdstuk vier van de Tarieencode Elektriciteit. Deze code is echter niet van toepassing op directe lijnen. De Raad stelt daarom voor om aan artikel 9h van de Elektriciteitswet 1998 een derde lid toe te voegen dat vastlegt dat de wijze waarop het systeemdiententarium voor aangeslotenen op een directe lijn wordt berekend, op dezelfde wijze geschiedt als in hoofdstuk vier van de Tarieencode Elektriciteit is vastgelegd voor afnemers op een net.

In het verlengde hiervan stelt de Raad voor om tevens een informatieplicht voor de eigenaar van de directe lijn over het verbruik voor berekening van het systeemdiententarium jegens TenneT in de Elektriciteitswet 1998 op te nemen. Het is namelijk niet mogelijk om dit, zoals gebruikelijk, in de Tarieencode Elektriciteit vast te leggen. Artikel 27 en 31 van de Elektriciteitswet 1998 geven de Raad immers slechts de bevoegdheid om voorwaarden vast te stellen die gelden tussen netbeheerders en afnemers en netbeheerders onderling. De Raad is dus niet bevoegd om voorwaarden vast te stellen die gelden tussen netbeheerders en eigenaren van directe lijnen. De Raad adviseert om een zelfde bepaling toe te voegen aan artikel 15, vijfde lid van de Elektriciteitswet 1998 voor gesloten distributiesystemen, aangezien hier dezelfde problematiek speelt.

31
-
2012
NMa

Nederlandse Mededingingsautoriteit

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Aan

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en
Innovatie
De heer drs. M.J.M. Verhagen
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG